

ECO NOW

**“Det finns inte
något liknande”**

Milis Ivarsson om sitt nya
projekt Ekokvarnen

**Är grön el
en bluff?**

Het debatt om
ful-el, och bolag
som tar ut höga
avgifter

**Stort
bildreportage!**

Daniel Söderberg från Eco Now
besöker Borneos regnskog

**Kan staden
rädda världen?**

Hållbarstadsutveckling
med nätverket Yimby

**Trendigt och
energismått**

Fixa ditt eget
klimatsmarta
badrum

**3000 Viner
om året!**

Exklusiv intervju
med Stefan Schlyter
på vinklubben
Tryffelsvinet

Mardröm eller paradis?

Om Borneo är ett paradis eller om allt håller på att gå förlorat och bli till en mardröm beror helt på vem man talar med.

Text och foto
Daniel Söderberg

Jag bestämde mig för att leta upp det positiva som vi på Eco Now alltid försöker göra, och gav mig ut på en resa till Borneo med djur och naturvännen Olivia Bergstrand som arbetar på Roslagstulls djuklinik.

Svårt att komma fram

Efter hela 5 timmars sömn, 3 timmars väntan vid Sandakans lilla flygplats på en transfer som inte dök upp, en påtvingad lunch där man serverade

hajfenssoppa, trafikstockning på grund av en söndagsmarknad, en havererad båtmotor och ett skyfall, tillsammans med en sovande kvinna från England, en arg kapen och en febrig guide var vi till slut på väg ut efter floden Kinabatangan mot Sukau i nordöstra Borneos regnskog. Tanken var att vi skulle anlända till det prisbelönta djungelboendet Sukau Rainforest Lodge på eftermiddagen, men när vi till slut var framme dirigerade kvällssolens sista strålar en symfoni av djurlåten som vi tidigare bara hört på TV. Som plåster på såren bjöd den vänliga personalen på nattsafari utefter floden.

Tur i natten

Vi hade tur och fick sitta längst fram i den lilla båten som tyst gled ut i den kolsvarta natten. Jag tror inte att jag känt en sån blandning av barnslig rädsla och total extas sedan jag var 7 år och skulle åka Blå tåget på Gröna Lund för första gången. Längst bak stod en djurspårare som med en strålkastare kunde lokalisera minsta groda inne i värsta snårdjungeln och samtidigt styra båten genom grenar och flödande vatten. Vi fick se fantastiska fåglar, flygande hundar, olika småkryp, en stor ödla och ...

Sukau Rainforest Lodge

Volontärer och blodiglar

Tidigt nästa dag fick vi åka ner en bit efter floden för att besöka WOX (Way out experiences). Tack vare Good Travel i Sverige som arrangerar volontäresor skulle vi få bo där några dagar. Till WOX kommer resenärer som vill göra något mer än att bara ligga på "playan" med en paraplydrink i handen. När vi kom dit tog den fantastiska ledaren Mark Benedict emot oss och berättade om allt man arbetar med.

Första dagen lyssnade vi på en föreläsning om hur man jobbar lokalt med att hjälpa pygméelefanterna som hotas av skövlingen och arga bönder. Man samlar in pengar och hjälper till att bygga staket som skyddar grödorna, man spårar elefanter för att kunna skrämman bort dem från platser där de kan möta ett otrevligt öde och utbildar lokalbefolkningen på olika vis. Vi kunde inte låta bli att berätta om våra liknande problem med vargar i Sverige.

Efter föreläsningen gick vi hem till en gammal kvinna i byn där vi åt vår mat

den dagen. Volontärerna åt alla sina måltider hos olika bybor, som ett sätt att stötta lokalbefolkningen och sprida mer kunskap mellan varandra.

Senare på kvällen fick vi äran att inviga en ny plats där man skulle återplantera regnskog som tidigare skövats, genom att sätta den första plantan (se omslagsbilden). Det var en härlig känsla, bortsett från skrämselfpropagandan som spreds om de brutala blodiglarna utav några retsamma volontärer. Trötta och svettiga åkte vi hem efter floden och tittade på olika primater som samlade sig i trädskronorna för att socialisera med varandra och finna bra sovplatser.

Dagen där på fick vi lära oss hur man gör burar för att fånga fisk och jätteräkor av några lokala fiskare. Vi delades upp i små grupper som vi efter ett tag förstod egentligen var lag, eftersom de tre fiskarna om vart annat hånade eller bejublade det vi gjorde. När vi var klara fick vi lägga ut fällorna och hämta in fångsten från några gamla burar. På kvällen fick vi lära oss att tillreda fångsten och sedan äta den traditionsenligt, sittandes i ring på golvet. ▶▶▶

- LOOK, A CROKODILE! Som två idiotiska svenskar ställde vi oss upp i båten och skrek, men det visade sig bara vara en vanlig trästock som hade fått smeknamnet Logodile vilket tydde på tidigare svenska eller kanske norska besökare i området. Efter turen hade Olivia och jag lika svårt att sova som små barn natten innan julafton. Trots att vi bara hann vistas där mindre än ett dygn och att det inte är särskilt billigt att bo på eko-resorten var det väl värt ett besök. Vill man uppleva något utöver det vanliga och bo klimatsmart är detta ett måste.

Nyfödda i havet

Nästa dag lämnade vi tidigt regnskogen med bil för att hinna med en båt ut till Turtle island. En övernattnig som personalen på Borneo Eco Tours ordnat till oss trots två veckors fullbokning. Ute på ön arbetar man med att informera besökarna om sköldpaddans svåra situation. Höjdpunkten sker på kvällen då gästerna dessutom får chansen att se en hona lägga sina ägg och efter det se hur små nyfödda sköldpaddor kämpar sig ut till havs, för att kanske långt senare i livet återvända till samma strand. Eftersom det malaysiska naturministeriet hade informerat chefen på ön om vårt besök från Eco Now fick vi en privat visning av allt, och själva släppa ut en grupp nyfödda ungar i havet. Jag tror att en liten tår av lycka föll ner från min kind om jag ska vara ärlig.

Man arbetar också med att skapa stora skyddade zoner runt öarna där man vet att äggläggningen sker, att få till förbud mot handel med sköldpaddor och deras ägg, i ett samarbete med närliggande länder. Man får inte besöka ön bara över dagen, och det är ofta fullbokat, så var ute i god tid! Men Turtle island är helt klart värt ett besök även om det också kostar en slant.

Tjuvar och minigym

Det sista stoppet på vår lilla resa var Sepilok Orang Uta ett rehabiliteringscenter för Orangutanger som på olika sätt farit illa. Centret bestod av en sluten del där små och mer svårt åtgångna orangutanger vistades och en annan del i anslutning till den fria regnskogen där man hade visning för besökarna under matning 2 gånger per dag. Visningen började med en presentation om arbetet och en fantastisk film om deras arbete.

Sedan fick vi gå ut längs en lång träbro som sträckte sig ut i regnskogen. Där matades orangutanger som själva kände att de inte var helt redo för ett liv i det vilda. Uppe i ett träd fanns en plattform där personalen la ut frukt och andra godsaker. Det dröjde inte länge innan det började prassla i buskarna och alla åskådarna tystnade av förväntan. Det var dock ett gäng tjuvaktiga Makaker som hade full koll på restaurangtiderna. Efter några minuter dök dock några försynta orangutanger upp till den serverade måltiden och mumsade i sig allt de kunde i lugnt tempo. Självklart var vi även där när det var dags för deras middag.

Där emellan fick vi också besöka ett minigym i den slutna delen där de

minsta tränade hårt för att en dag klara av ett liv det fria. Gymmet liknade en vanlig lekplats för människobarn med olika tråpålar och hängande rep. Detta var så fint att se så Olivia valde genast att vara med och adoptera den lilla orangutangpojken Ceria som befriats från ett liv i fångenskap och misskötsel.

Minnen för livet

Att åka på en resa där man måste flyga långt känns aldrig riktigt bra ur ett klimatperspektiv. Men om man nu ska bidra till något bra, att tänka på hur och vad man konsumerar och hur man bor. För oss två var den här resan en helt otrolig upplevelse, men också en tankeställare om hur vi lever här i väst, hur vi värderar våra saker och liv. Inför resan talade jag med Mattias Klum som kämpar för Borneos regnskogar och har gjort mycket för att de ska få finnas kvar. Och nu när jag själv varit där förstår jag varför han gör det och inser att det inte finns några genvägar om vi ska kunna ge kommande generationer en framtid som är värd att leva i. Vi måste alla förändra våra liv om vi inte vill skämmas mer en vad vi redan nu borde göra. Jag vill att våra barn ska kunna ta del av ett paradiset och inte leva i en mardröm som vi har skapat.

Äkta smaker

Som ledartikeln tog upp så blev ett av årets teman på Eco Now att reda ut vad äkta smaker och råvaror innebär, och att följa upp på analysen av White guides restaurangtrender för 2011. Där framgår bla. att Terroir tydligen är ett nytt modeord inom gastronomin, som är lånat från vinets värld och handlar om att komma så nära naturen som möjligt. Att råvaran skall ha smak från platsen där den har odlats upp. Vi lät föreningen Äkta vara, vindistributören Tryffelsvinet och brödtillverkan Il Fornaio återge sina berättelser kring detta tema. Samtliga kan ni även träffa

på Eco Now som utställare. Vi avslutar vårt mat-tema med att låta föreningen Dyraremat Nu , säga ett par ord kring vilket pris vi är beredda att betala för vår mat. Dem kan man också träffa på plats den 7-8 oktober och diskutera frågan vidare med.

3000 viner om året

Eco Now har i år utformat ett samarbete vinklubben och vindistributören Tryffelsvinet vilka provar över 3000

viner om året och väljer det bästa av det bästa till sina medlemmar. Tanken med samarbetet är att dem om några borde kunna sammanfatta årets tema med äkta smaker.

Vi lånar Stefan Schlyter på Tryffelsvinet för en intervju.

Vad är så spännande med Biodynamiska viner?

- Filosofin är klart spännande men det viktigaste är nog synen på hur ►►►

▶▶▶ man vårdar vår jord och tar naturlig hänsyn till framställningen av vin. Det ger tydliga resultat och det som tidigare gjorde bra vin utan ekologiskt tänk gör nu ännu bättre viner. Det finns dock även en hel del mindre bra ekologiska och biodynamiska viner så det gäller att veta vad man köper.

Hur skiljer sig den biodynamiska odlingen från den konventionella så väl som den ekologiska?

- Den ekologiska vinodlingen påminner i hög grad om den traditionella vinodlingen som praktiserades innan syntetiska bekämpningsmedel, gödning etc gjorde entré på 50-talet. En ekologisk vingård utesluter konstgjord gödsel, syntetiska bekämpningsmedel, tillväxtreglerare och hormoner. Den biodynamiskt odlingen innebär att vinproducenten gått ett steg längre och förvandlat sin vingård till ett slutet kretslopp. De vinodlare som odlar biodynamiskt ser till helheten och jorden som en del av ett större universalt kretslopp. En av grundstenarna i

filosofin är den "såningskalender" som upprättas varje år och som visar stjärnornas och planeternas positioner och som bestämmer vilka dagar som är bäst för ett speciellt arbete i vingården.

Stjärnor och planeter? Går detta verkligen ihop med dyra kvalitetsviner och dem produkter ni jobbar med?

- En del inslag kan nog kännas som flum men det är helheten som är viktig. Vi jobbar enbart med kvalitetsviner och stämmer av med alla våra producenter hur de hanterar de ekologiska frågorna.

Det börjar talas om ett nytt begrepp "sustainable vineyards" vad vet ni om det och är det något vi kommer få höra mer om framöver?

- Det är en form av "ECO light" som samlats under ett paraplynamn och anger en inriktning mot Ekologiskt men utan lika stora krav. Dessutom förekommer lokala regler som kan skilja från land till land.

Ni har ju också en mycket populär vinklubb med många specialviner. Hur blir man medlem i klubben och vad innebär det?

- Att bli medlem i vår vinklubb kostar ingenting. Du anmäler dig på vår webbsida (www.tryffelsvinet.se red. Anm.). Som medlem får du vårt Nyhetsbrev ett par gånger i månaden där vi presenterar viner som vi snokat upp under våra resor. Vidarr arrangerar vi en hel del kul events och provningar för våra medlemmar.

Hur har ni valt ut vinerna som medverkar på mässan?

- Vi har valt enbart Biodynamiska viner från 4 eldsjälar som bevisligen gör fantastiska viner och som står ut i förhållande till dem med "konventionella metoder". Deras viner är så bra att du kan lämna dem i kylen med korken i 4-5 dagar och det blir bara bättre!

Vill du medverka i vinprovningen måste ni boka plats i förväg på Eco Nows webbsida. www.econow.se

Ekologiska ingredienser -
choklad med naturens egen smakpalett.

Choklad
ateljén

English translation

Nightmare or Paradise?

Is Borneo the true Paradise or are we losing everything and turning it into a Nightmare? That depends on how we act today.

Minnen för livet

Att åka på en resa där man måste flyga långt känns aldrig riktigt bra ur ett klimatperspektiv. Men om man nu ska resa, gäller det att välja det som kan bidra till något bra, att tänka på hur och vad man konsumerar och hur man bor. För oss två var den här resan en helt otrolig upplevelse, men också en tankeställare om hur vi lever här i väst, hur vi värderar våra saker och liv. Inför resan talade jag med Mattias Klum som kämpar för Borneos regnskogar och har gjort mycket för att de ska få finnas kvar. Och nu när jag själv varit där förstår jag varför han gör det och inser att det inte finns några genvägar om vi ska kunna ge kommande generationer en framtid som är värd att leva i. Vi måste alla förändra våra liv om vi inte vill skämmas mer än vad vi redan nu borde göra. Jag vill att våra barn ska kunna ta del av ett paradis och inte leva i en mardröm som vi har skapat.

Memories for life

A travel which includes a long-haul flight can never feel good from a climate perspective. But if you are going to travel, it is important to choose a travel that can contribute to something good, to be aware of how and what you consume as well as how and where you are staying during the trip. This travel was an amazing experience but also a real eye opener to how we are living in the western hemisphere and the consequences for the planet. We must change our ways of life if we want our children to be able to experience this paradise and not a nightmare that we created.

Volontärer och blodiglar

Föregående dag fick vi åka ner en bit efter floden för att besöka WOX (Way Out Experiences). Tack vare Good Travel i Sverige som arrangerar volontärresor skulle vi få bo där några dagar. Till WOX kommer resenärer som vill göra något mer än att bara ligga på "playan" med en paraplydrink i handen. När vi kom dit tog den fantastiska ledaren Mark Benedict emot oss och berättade om allt han arbetar med.

Första dagen lyssnade vi på en föreläsning om hur man jobbar lokalt med att hjälpa pygmäelefanterna som hotas av skövlingen och arga bönder. Man samlar in pengar och hjälper till att bygga staket som skyddar grödorna, man spårar elefanter för att kunna ikrämma bort dem från platser där de kan möta ett otrevligt öde och utbildar lokalbefolkningen på olika vis. Vi kunde inte låta bli att berätta om våra liknande problem med vargar i Sverige.

Efter föreläsningen gick vi hem till en gammal kvinna i byn där vi åt vår mat

den dagen. Volontärerna åt alla sina måltider hos olika bybor, som ett sätt att stötta lokalbefolkningen och sprida mer kunskap mellan varandra.

Senare på kvällen fick vi även att inviga en ny plats där man skulle återplantera regnskog som tidigare skövats, genom att sätta den första plantan (se omslagsbilden). Det var en härlig känsla, bortsett från skrämpropagandan som sprids om de brutala blodiglarna utav några ertsamma volontärer. Trotts och svettiga åkte vi hem efter floden och tittade på olika primater som samlade sig i trädskronorna för att socialisera med varandra och finna bra sovplatser.

Dagen där på fick vi lära oss hur man gör burar för att fånga fisk och jätteräkor av några lokala fiskare. Vi delades upp i små grupper som vi efter ett tag förstod egentligen var lag, eftersom de tre fiskarna om vart annat hånade eller bejublade det vi gjorde. När vi var klara fick vi lägga ut fällorna och hämta in fångsten från några gamla burar. På kvällen fick vi lära oss att tillreda fångsten och sedan äta den traditionsenligt, sittandes i ring på golvet. ▶▶▶

Volunteers and leeches

Early next day, we travelled down the river to visit WOX (Way Out Experiences). Thanks to Good Travel, who arranges volunteer travels in Sweden, we could visit the organisation a couple of days. WOX accommodates travellers who want to do something more than sunbathing on the beach with a drink in their hands. When we arrived, we were greeted by the fantastic guide Mark Benedict and he told us about all the work being done by volunteers. The first day we listened to a seminar on how they work to protect the pygmy elephants that are threatened both by forest devastation and by farmers (who get their harvest eaten). WOX collects money to finance fencing to

protect the crops and to also track the elephants to be able to scare them off from sites where they could do damage and thus face threats. We told them about the similar problem we have with wolves in Sweden.

After the lecture, we went home to an elderly lady who cooked dinner for us that night. Volunteers eat their meals in different local villagers' homes. This is a way to support the local community and to enable knowledge sharing between people.

Later that evening, we got the honour to inaugurate a new planting site by putting the first little sapling in the ground (see cover picture). It was a wonderful feeling even though we were scared by the other volunteers' stories about the brutal leeches. Tired and sweaty we travelled home on the river watching different species of primates gathering in the treetops to socialize and find a nice sleeping spot for the night.

The next day, we were taught how to build fish traps to catch giant prawns and to fish from the river by local fishermen. We were divided into groups that we soon realized were really teams competing to finish the traps, while the fishermen shouted encouragements or mockeries to our efforts. When we were done, we got to place the traps in the river and to collect the catch from the old traps. In the evening we learnt how to prepare the catch and eat it, traditionally sitting in a circle on the floor.